

L80
(1-5)

m. 80

EESTLASTE NOORTE MEESTE KRISTLIK ÜHING ROOTSIS

KFUM för Estländare i Sverige + YMCA for Estonians in Sweden
Birger Jarls gatan 35 Stockholm.

Loenguteseeria Nr.3
Loeng Nr. 8

XX
ÖPPEKIRJU PÜHAPÄEVAKOOLI ÕPETAJATELE I
XX

ENMKÜ peasekretär R.Kiviranna:

PÜHAPÄEVAKOOLI ÕPETAJA ISIK JA TÖÖ.

Pühapäevakoolil on meie pagulaspõlves täita tähtsaid ülesandeid eesti laste usulisel ja rahvuslikul kasvatusel. Kui pühapäev koolide töö peaarhvk kodumaal oli asetatud puhtusulisele ja eetiliskõlblase kasvatusel, siis on tal olukorras, milles me praegu viibime, täita veelgi ulatuslikumad ülesanded. Ta peab ka aitama kaasa pagulaskodudele, et me poistest ja tüdrukutest kasvaksid iseloomukindlad ja väärtuslikud Eesti rahva liikmed. Lisaks sellele, et pühapäevakool annab me lastele edasi neid kõige sügavamaid eluvaartusi, mis meile on antud usus, ta kannab ühtlasi hoolt, et lapsed saaksid osa ka nendest väärtustest, mis Jumal meile kinkinud selle läbi, et ta on lasknud meil sündida teatud rahva liikmetena. Kristliku arusaamise järele on rahvas, keel ja rahvuslikud kultuurivaartused tähtsad tegurid inimese kõlblas arenguprotsessis.

Sellest tingituna on loomulik, et pühapäevakooli kavas usulise, kõblala ja iseloomukujundamise töö kõrval oleks pühendatud väarikat tähelepanu ka sellele, mille eest meile kodumaa luterlik kirik läbi sajandite valvel on olnud ja nimelt, et lapsed valdaksid oma emakeelt nii sõnas kui kirjas. Selle kõrval või õigemini sellega ühenduses toimub ka laste tutvustamine sellega, mis me rahva ajaloo ja elus on väärtuslikku. See on seda tähtsam, kuna suur osa eesti lastest käib Rootsi koolis, kus neil on küllalt häid võimalusi tutvuneda selle maa kultuurivaartustega, kuid kus juba puht tehniliselt ei ole võimalik arvesse võtta neid erivajadusi, mis põgenik õpilastel on.

Pühapäevakooli suured ülesanded panevad suure vastutuse eelkõige sellele isikule, kes on nõus oma vabast ajast täitma seda rasket ja vastutusrikest ülesannet. Pühapäevakooli õpetaja tegevus on antud olukorras suure tähendusega rahvuslik auamet. Ta on üks kõige ilusamaid ja tähtsamaid ülesandeid, mida me praeguses olukorras saame teha oma kodumaa tuleviku huvides.

Oh loomulik, et sellise ülesande enda peale võtmine eeldab ka teatavat eeldusi. Pühapäevakooli töö on kasvatuslik töö. Vanemad ja pagulaskond peavad oma poiste ja tüdrukute hinge pühapäevakooli õpetaja kujundada. Lai mass ei ole kunagi mõistnud taie sügavusega, missugune suur ja püha ülesanne on täita nendel; kes tegelevad meie noortega; sündigu see lasteaedades, päevakodudes, pühapäevakoolis, koolis või noorsooorganisatsioonides. Meie, inimesed unustame nii kergesti tolle põhjapaneva hingeteadusliku tõsisasja, mis kõneleb sellest, et iga inimese hing ja elusattus kujuneb kõige otsustavamal määral just lapsepõlve kodus ja ajal, mil laps koolis käib. Missuguseid mõjusid sel ajal lapse hinge vajutatakse omab määrava tähenduse koogu ta hili-semale elukujundamisele, ta õnnele või õnnetusele.

Pühapäevakooli töö on loov töö. Selle töö materjaliks on laste hinged. selle töö sihiks: inimene selle sõna kõige paremas ja sügavamas mõttes, inimene nagu me seda oma parematel tundidel olla igatseme ja nagu meid Jumal kui elu andja on tahtnud näha.

Iga loova töö õnnestumise eelduseks on armastus, andumus ja ustavus. Ükski suur kunstiteos, kirjanduse, maali või muusika alal ei ole valminud ilma nende teguriteta. Seesama maksab ka laste hinge kujundamise kohta. Vaartuslikke inimeste kujundamiseks on armastus ja andumus ja ustavus valtimatud tegurid.

See, mis pühapäevakooli õpetaja nii siis eelkõige vajab on: armastus laste vastu. Armastus selle sõna tõelises tähenduses ei ole aga midagi vähemat kui, et me taotleme sellele, keda me armastame kõige paremat ja vaartuslikumat. Taotleda ja anda lapsele kõige paremat nii oleviku kui ka tuleviku tarvis on pühapäevakooli õpetaja pealülesandeks. Selle armastuse realiseerimiseks on tarvis tait andumust oma ülesandele ja suurt ustavust ja kannatlikkust selle täitmisel.

Pühapäevakooli õpetaja olla tähendab nii siis armastada lapsi, et neile vahendada kõige vaartuslikumat. Kõige vaartuslikum on aga elus, mis kasvab välja ühendusest Jumalaga, sest Jumal on ainult mitte andja vaid ka see kelle läbi mõte ja vaartus tuleb me elusse. Seepärast eeldab pühapäevakooli töö õpetaja enda pidevat kokkupuudet selle ühega, kes on kõige tõeliselt vaartusliku ilusa ja õnneliku elu allikas. Muidugi ei tähenda see seda, et pühapäevakooli õpetaja peaks olema vigadeta ideaalinimene, sest selliseid inimesi ei ole olemas. Küll aga on tahtis, et ta ikka jällegi uuesti oma elus ja tegevuses oleks hingestatud igatsusest elu järele, mida on mõtet ja vaart elada. Pühapäevakooli õpetaja olla tähendab olla sisemiselt vastu

sirutatud selle sihi poole, millele ta tahab juhtida lapsi, kelle kasvata-
mine on usaldatud tema hoolde.

Nii siis kuulub armastus Jumala vastu pühapäevakooli õpetaja sisemiste eelduste hulka sama vältimatult kui armastus laste vastu, samuti nende hinge vastu. Sellele kahele põhitegurile on vaja ka veel olukorrast tingituna kolmandat ja nimelt armastust oma rahva vastu. See armastus teab: ma olen sünninud oma rahva liikmena ja ma jagan tema õnne ja valu ja ma tean, et see on kooskõlas Jumala püha tahtega, kes ei ole mitte ainult üksikute inimeste vaid ka rahvaste ja kogu inimkonna Jumal.

Kus selline armastus- armastus laste hinge, Jumala ja oma rahva vastu olemas, seal võib pühapäevakooli õpetaja asuda oma töö juurde, ka siis kui TAL PEAKS OLEMA KARTUS, ET TA EI SUUDA KÜLLALT HÄSTI TÄITTA SEDA ÜLESANNET. Muidugi on hea kui nendele sisestele eeldustele lisanduvad ka välised, nimelt pedagoogilised, kasvatuslikud teadmised ja võimed ja paljude aastate praksis mingil kasvatuslikul alal. Sellepärast on soovitatav, et põgeniku põlve pühapäevakooli õpetaja auameti enda peale võtaksid esmajoones need, kes on kedumaal täitnud pedagoogilisi ülesandeid olgu algkooli õpetajatena või teistes koolides või kasvatuslikes asutustes.

Suureks kasuks on ka kogemused lasteaedade töös jasmuti aktiivne osavõtt noorsootööst. Kuid ma tahaksin kindlakujuliselt rõhutada, et juhtudel, kus mõnes eestlaste keskusel ei ole selliseid jõude, võib igauks, kes tunneb armastust selle töö vastu, asuda ülesande täitmisele, teadlik olles, et töö on meie kõigi kõige paremaks kasvatajaks. Mis puutub töö materjalisse, kavadesse jne, siis kannab nende muretsemise eest hoolt pühapäevakoolitöö keskus.

Meie ei tohi unustada: pühapäevakooli töö on Jumala enda töö. Viimselt on tema see, kes kujundab laste hinge oma Sõna kaudu ja meie vaid oleme tööriistaks tema kätes.

Kuigi pühapäevakooli õpetaja ei ole midagi muud kui lihtne tööriist Jumala kätes, siis ei tähenda see kügeltki mitte seda, nagu oleks tema isik, st. see kes ja missugunu ta on, tahtsusetu. On paljukõnetud tõsiasi, et õpetaja kasvataja isik on see, mis avaldab lapsele kõige sügavamalt mõju. Me kasvatame lapsi, olgu nad omad või võõrad, võrratult rohkem sellega, mis me oleme, kui sellega mis meie ütleme või kaseme. Laps on kasvataja isikusest lähtuva mõju suhtes väga turdelik. Ta suudab teha vahet selle vahel, mis on ehtne ja mis on vaid teeseldud. Iga kasvatus töö eeldab seepärast suurt enesekontrolli ja pidevat enesekasvatust. Need kes pikemat aega on seisnud

pühapäevakooli töös võivad sellest anda tunnistust; et kuidas nad selle kaudu, et nende ülesandeks on olnud kasvatada lapsi; on ise ka saanud oma sisemise inimese ja oma iseloomu poolest. Mu on meeles; kuidas üks pühapäevakooli abilisi õpetajaid Tallinna Jaani kogudusest tunnistab; et ta on veendunud, et kõige suuremat kasu saab pühapäevakoolist - tema ise kui pühapäevakooli õpetaja. Ta ütles: ma ei tea kui palju ma suudan anda lastele lastele; kuid ühes ma olen kindel; selle tunni aja labi; mis ma igaal pühapäeval pühendan nendele väikestele; kasvatab Jumal mind ennast.

Pühapäevakooli õpetaja kõige ilusamaks ülesandeks ei ole mitte ainult teadmiste vahendamine usu ja kõlbluse alalt; vaid laste juhtimine Jeesuse kivistuse maailma ja meie isikliku õnnistegija juurde. Kui keegi tahab kellelgi elu rikastada näit. kunstiteoste kaudu, siis ei piisa sellest, et tanendest vaid kõneleb, vaid kõige paremaks ja lihtsamaks teeks on viia vastav isik otsesesse kokkupuutesse väärtuslike kunstiteostega. See maksab ka usulise töö kohta, toimugu see täiskasvanute või laste keskel. Kaheldamatult on ka teadmised ja õpetused vajalikud, eriti sel ajal, kus kodu enam ei täida laste usulise kasvatuse alal neid ülesandeid, mis olid varematal aegadel Eesti kodude auülesandeks.

Kuidas saab aga võimalikuks lapse kokkupuude Jeesusega, kes ei ole mitte ainult kõikide aegade suurim ja sügavam isiksus, vaid kelle läbi Jumal ehitab oma riiki ja teostab lunastuse?

Kokkupuude Jeesusega tõestub Püha Kirja vahendusel. Jeesus Kristus kui Lunastaja on ju Püha Kirja tuum ja sisu. Piibli lood Jumalast nii nagu ta on avalikuks saanud Jeesuses Kristuses, on pühapäevakooli peamine. Piibli ja selle tõdede tundmine on midagi, mille ette pühapäevakooli õpetaja on iga ikka jällegi uuesti asetatud. See ei ole sugugi mitte kerge ülesanne, kuid meie ei tohi unustada, et ammutada Piiblist tähendab ammutada allikast, millest inimkonna suuremad ja paremad on ammutanud seda, mis on teinud väärtuslikuks nende isiku ja loomingu. Mitte asjatult ei ütle üks kõigi aegade suurimaid filosoofe, mõttetark Immanuel Kant: Üksainus sõna Piiblist annab mulle rohkem kui tuhandeid raamatuid, mida ma olen lugenud.

Pühapäevakooli õpetajate töö kergendamiseks Piibli tõdede tundmaõppimiseks ja lastele edasiandmiseks koostab töö keskus pidevalt vastavaid Püha Kirja tekstide seletusi, mis tulevad kasutamisele pühapäevakooli tundides: Kuid on hea kui pühapäevakooli õpetaja omandab omale harjumuse ammutada Raamatute Raamatust mitte ainult siis kui ta peab valmistuma pühapäevakooli tunnile, vaid ka nädalakeskel. Selleks ei ole mitte tarvis palju aega.

Veerand tundi iga päev selleks otstarbeks tähendab palju pühapäevakooli õpetaja enda sisemiseks kasvamiseks ja ka tolleks tööks, mis tal laste keskel ees seisab. Muidugi on Piiblis kui ininkonna sügavaimas raamatus nii mõndagi, mis võib esialgu jääda arusaamatuks või igatahes raskelt mõistetavaks. Kuid see ei tohi takistada süvenemist nendesse sadesse, mida mõistetakse. Ei tohi unustada, et suured teadlasedki seisavad uuriões ikka jällegi teatud piiblliliste küsimuste ees.

Heaks praktiliseks juhiseks Piibli teksti st teatud kirjakohta mõistmiseks on põhjalik vaikiv ja kuulatav süvenemine.

Olles tutvunud vastava tekstiga esitatagn küsimus: Jumal, mida tahad sa selle loo, sõna või sündmuse kaudu ütelda mulle? Mida tahad sa ütelda nendele lastele, kellele ma seda pühapäevakooli tunnis pean seletama? Igauks, kes seda lihtsat meetodit kasutab, kogeb, et Piibel ei ole sugugi mitte kauge mineviku suletud raamat, vaid ta leheküljed ja read saavad elavaks ja vahendavad meile tähtsaid elutõdesid: Jumala vastuse ja inimelu põhiküsimuste suhtes.

Ristiuse kõige lühemaks nimetuseks ja iseloomustavamaks on evangeelium. Ristiuse on evangeelium. Sõna evangeelium tuleb Kreeka keelest ja tähendab hea, rõõmus sõnum. Ristiuse on nii siisrõõmusõnum, just sellest, et Jumal meid, kes me küll Jumala armastust millegiga ei väeri, siiski armastab. Jeesus Kristus on Jumala Evangeelium. Sügav puhas rõõm on nii siis ristiuse süda. On loomulik, et midagi sellest rõõmust ka pühapäevakooli õpetaja isiku kaudu tuleb sinna kaasa, kus lapsed teda ootavad ja kus tema ülesandeks on lastele vahendada neid kõige vajalikumaid eluvaartusi, mis meile on antud ristiuses. Võib olla on palju kordi, enne kui me asume pühapäevakooli talle, tarvis seisatada palves õnnistegija kui tõelise, jäädava rõõmu andja ette ja ütelda talle: Issand, tee Sina ise mu süda rõõmsaks, et ma võiksin olla Sinu rõõmusõnumi õige kuulutaja eesti lastele, kes ei tohi minna kaotsi Jumalale ega ka meie rahvale.

Küsimusi käsitletud ainesse süvenemiseks:

1. Kas ja milleks me vajame praegu pühapäevakooli tööd eesti laste keskel?
2. Mis on selle siht? Mis on pühapäevakooli õpetaja suurimaks ülesandeks?
3. Mis sugused sisemised eeldused on selle töö juures vältimatud?
4. Kas oleks see õige, kui mind sellele tööle palutakse vastata eitavalt?
5. Kas olete ise käinud pühapäevakoolis? Missuguseid mälestusi on te sellest ajast? Mis rääkis teile pühapäevakooli õpetaja juures?
6. Missuguseid vigu peaks in vältima pühapäevakooli töös?
7. Kuidas süveneda paremini Piibllisse kui ristiuse ja kristliku elu põhiõppega? Missugust Rootsi keelset kirjandust võiksin selleks kasutada?/kust seda saada? linna raamatukogu, lähim kirikuõpetaja ne./

=====

Pühapäevakoolitööst huvitatuid palutakse registreeruda kohaliku ENMKÜ või piirkonna õpetaja juures.

Nõu või informatsiooni saamiseks kirjutage aadressil: ENMKÜ peasekretär R. Kivi ranna, Klubbacken 53 I. Mälarhöjden. Stockholm.

=====